

रहूगण आङ्गिरसः। पवमानः सोमः। गायत्री।

एष उ स्य वृषा रथोऽव्यो वारेभिरर्षति। गच्छन्वाजं सहस्रिणम्॥ ९.०३८.०१

एषः स्यः- सोयम्। वृषा- वर्षकः। रथः- रंहणशीलः। सहस्रिणं वाजम्- अनन्तसंपदं प्रति।

गच्छन्- सरन्। अव्यो वारेभिः- रसव्यञ्जकैर्वरणीयैः प्रतीकैः। अर्षति- प्रवहति॥१॥

एतं त्रितस्य योषणो हरिं हिन्वन्त्यद्रिभिः। इन्दुमिन्द्राय पीतये॥ ९.०३८.०२

एतम्- एनम्। हरिम्- आकर्षकम्। इन्दुम्- क्लेदनशीलं रसम्। इन्द्राय पीतये- इन्द्रानुभूतये।

त्रितस्य-तीर्णतमस्य तिरस्कृताज्ञानस्य। योषणः- दशदिग्वर्तिमूलशक्तिधाराः। अद्रिभिः- जडैः।

हिन्वन्ति- प्रेरयन्ति। जडशरीरादेवान्तर्हितरसप्रवाहः॥२॥

एतं त्यं हरितो दशं मर्मज्यन्ते अपस्युवः। याभिर्मदाय शुम्भते॥ ९.०३८.०३

एतं त्यम्- तमेनम्। हरितः- आकर्षकाः। दश- दशदिग्वर्तिन्य आपः। अपस्युवः- कर्मेच्छवः।

मर्मज्यन्ते- शोधयन्ति। याभिः- ताभिरद्विर्मूलशक्तिधाराभिः। मदाय- हर्षाय तृप्तये। शुम्भते-

प्रकाशते॥३॥

एष स्य मानुषीष्वा श्येनो न विक्षु सीदति। गच्छञ्जारो न योषितम्॥ ९.०३८.०४

जारः- प्रियः। योषितम्- प्रियाम्। गच्छन् न- अभिसरतीव। एषः स्यः- सोयम्। मानुषीषु विक्षु-

मानवप्रजासु। श्येनो न- पक्षीव। आ सीदति॥४॥

एष स्य मद्यो रसोऽव चष्टे दिवः शिशुः। य इन्दुर्वारमाविशत्॥ ९.०३८.०५

यः । इन्दुः- क्लेदनशीलः सोमः । वारम्- श्रेष्ठं प्रतीकम् । आविशत्- विवेश । एषः स्यः- सोयम् ।
दिवः शिशुः- चिदाकाशजः । मद्यः- हर्षदस्तृप्तिदः । रसः । अव चष्टे- सूक्ष्मं स्वरूपं पश्यति ॥५॥

एष स्य पीतये सुतो हरिरर्षति धर्णसिः । क्रन्दन्योनिमभि प्रियम् ॥ ९.०३८.०६

एषः स्यः- सोयम् । सुतः- निष्पन्नः । हरिः- आकर्षकः । धर्णसिः- धारको रसः । पीतये-
अनुभूतये । अभि प्रियम्- स्वप्रियपात्रम् । योनिम्- सदनमृतं प्रति । क्रन्दन्- शब्दयन् । अर्षति-
गच्छति ॥६॥

Dr. Rangraha